

ÅRSBERETNING 2016

**BERGEN
NASJONALE
OPERA**

ÅRSBERETNING 2016

INNHold

Side	
5	OPERASJEFENS RAPPORT
8	OPERAÅRET 2016
10	UTVALGTE OMTALER
12	BARN OG UNGE
16	UNGE STEMME
18	STYRETS ÅRSBERETNING
22	RESULTATREGNSKAP
23	BALANSE
29	NOTER

Foto fra festivalen Mimi Goes Glamping: Magnus Skrede

OPERASJEFEN

Here at Bergen National Opera we are thrilled with our achievements in 2016, at the start of our 10th anniversary season. BNO's aim is to present classic and innovative repertoire both on the main stage with full symphony orchestra and in smaller-scale and unexpected forms. In an unsettled world, we need opera – that most emotionally compelling of art forms – to be relevant and to connect powerfully with the sensitivities of our wide span of audiences. So, in all our projects, for all ages, BNO aims to tell compelling stories; to present vivid theatre; to use the human voice to penetrate the heart and mind. While we will always focus on excellence, BNO performances are international, dynamic and topical. We want to grow our reputation as a cultural flagship for Norway though work which challenges but is also life-enhancing.

Our programming activity has been rewarded by strongly increased audience sales and support, and superb reviews. [* USE quote/Operawelt/Jan '17]: BNO is increasingly recognized internationally as distinctive and ground-breaking – it's exciting that our audiences trust us and respond to innovation. In Europe and beyond, we are gratified to be recognized, despite our small size, as a 'big player' – this has led to first division opera companies and festivals (including Dutch National Opera, Opera Australia and Teatro Real, Madrid) inviting BNO to co-produce and co-create. Importantly, we continue to sell our main-stage productions overseas, in 2016/17 to Vilnius, Ireland and in 2018, to Spain.

Our six 2016 productions balanced classics and lesser-known, large-scale in Grieghallen and intimate in a variety of spaces: new small-scale touring enabled by generous 10th anniversary sponsorship reached 9 west coast venues, and our outreach work created opera built in collaboration with prison inmates and staff, with children, and as a tool for rural development. We co-produced with Trondheim (TSO Opera) for the first time creating a two-city chorus, and involving BFO and TSO and presenting an internationally acclaimed *Madama Butterfly*. We created critical successes at Borealis and Larvik Festivals, Festspillene i Bergen and at our own festival at Åmot Gaard, where highly imaginative opera, young singers, local producers and makers and events in nature enhance rural creativity. Our Unge Stemmer programme thrives – these young West Coast artists continue to achieve and surprise in their overseas studies – our monthly Opera Pub is a riot of happy song, and at Hotel Terminus and Bergen Offentlige Bibliotek, audiences enjoy relaxed and entertaining opera performance and chat.

In all, BNO is growing – in experience, breadth and reputation. We're curious, adventurous, smart with our budgets and brave in our thinking. Thank you to all those who support us and who make our creativity possible. The year we have just shared has been extraordinary – we hope that the one we begin now, with your investment and enthusiasm – will be all the more so.

Mary Miller
Operasjef

129
forestillinger

46936
publikummere

32 %
økt billettsalg

2720
elever
involvert i
skoleprosjekter

– Kvelden tilhørte Sae Kyung Rim. Slike stemmer tilhører ikke det dagligdagse selv i verdens ledende operahus, og vi må bare gratulere bergenserne som har Bergen Nasjonale Opera – med en så kompetent ledelse at de makter å få slike sangere til Norge.
Klassekampen

OPERA- ÅRET 2016

FORESTILLINGER

Opera på Borealis: It's all true

I samarbeid med Borealis – enfestival for eksperimentell musikk presenterte Bergen Nasjonale Opera Travis Just og Object Collections: It's All True. I en original blanding presenterte "operaen" et ikonisk USA-post-hardcore-band, filmopptak, 4 elektriske gitarer og to trommesett. I denne radikale fusjonen av musikalsk komposisjon og teater kommenterte OC media, politikk og moderne amerikansk liv.

Madama Butterfly

BNO og Trondheim Symfoniorkester & opera samarbeidet om Damiano Michielettos vakre produksjon av Puccinis mesterverk. Handlingen er lagt til en moderne asiatisk by hvor unge jenter drømmer om å gifte seg med vestlige menn. Samtidig som vi engasjerte førsteklases solister, dannet vi et kor med sangere fra begge byene. Også 20 barn var involvert. Forestillingen ble en stor kunstnerisk suksess, med strålende nasjonale og internasjonale anmeldelser.

Senza Sangue / Ridder Blåskjeggs borg

Sammen med Gøteborgs symfoniork-ester skapte BNO en dramatisert konsert regissert av Eva-Maria Melbye. Konserten besto av to verk: Peter Eotvos fantastiske nye opera for to sangere og orkester, Senza Sangue. Verket bygger på Alessandro Bariccos historie om en eldre kvinne som leter etter gutten som reddet livet hennes da hun var barn. Hun vil gjerne tilgi ham at han medvirket i mordet på faren. Styk-

ket var satt sammen med Bartok's uhyggelige Ridder Blåskjeggs borg. Sammen skapte verkene en følelsesmessig intensitet. Produksjonen vil bli gjentatt i Bergen i desember 2018.

Verklarte nacht/ Erwartung

Festspillene i Bergen og BNO samarbeidet om et dobbelt Schoenberg-program regisert av instruktør og videokunstner Netia Jones. Arrangementet kombinerte Erwartung, Schoenbergs dramatiske monolog for mezzo-sopran og orkester, med Verklarte Nacht, hans dypt romantiske tidlige arbeid for strykere. Jones enkle iscenesettelse av Verklarte Nacht, besto i å plassere solisten, Allison Cook, foran orkesteret mens film og video ble vist på skjerm bak orkesteret. Her kunne vi se stemningsfulle opptak av skog, drivende skyer og den fortvilete, deperate og søkende hovedkarakteren. Baldur Bronniman dirigerte Bergen Filharmoniske Orkester gjennom disse frodige og tette verkene.

Mimì Goes Glamping

I stående solskinn ble Mimi Goes Glamping nok en suksess, andre år på rad. Den store bass-bariton Sir Thomas Allen var festivalartist sammen med flotte norske solister og våre fantastiske Unge Stemmer. Programmet besto av båturen med sang og poesi på fjorden, masterclasses med Sir Allen, operaforestillinger, inkludert en ny opera med lokale sangere (og Sir Tom som troll), fantastisk mat og topp lokale råvarer, overraskelser og sang rundt bålet. Topp publikum og topp stemning hele helgen.

Opera på Terminus

Våre kvelder på Grand Hotel Terminus er alltid fulltegnet av entusiaster. Den ene kvelden kombineres ariene med tapas og champagne, den neste serveres operaarier og middag. Som et showcase for fremtidige stjernesangere, er programmene fulle av klassiske favoritter og overraskelser. Sangerne er store unge stemmer som også har et spesielt talent for å kommunisere med publikum. Disse programmene henvender seg først og fremst til de som nyter en fin kveld ute sammen med venner og nydelig sang, men som kanskje ikke vil høre på en hel opera. Kanskje vil de skifte mening ...?

Dama til Mozart på turné

I 2016 hadde vi vår første satsning på en kammeropera som turnerte til kulturhus i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland, og som var instruert av Tom Guthrie. Det ble et spennende show som satte søkelyset på Mozarts kone Constanze og hennes flamboyante søster Aloysia. Av Mozarts musikk hørte vi virtuose arier, pianosoloer, ensembelsang og improvisasjoner. Stykket fortalte historien om ambisjon, sjalusi, kjærlighet og sorg. Constanze delte dagboken sin med oss og dermed sine drømmer og hemmeligheter. Dama til Mozart besøkte ni spillesteder som alle har invitert BNO tilbake med en ny turne i 2017.

Eli synger Ella

BNO var glad for å kunne invitere Eli Kristin Hansveen til Bergen med sitt fantastiske show fra Mimi goes Glamping i 2015. På DNS formidlet hun og pianisten Gunnar Flagstad et standardrepertoar fra Ella Fitzgerald, Leonard Bernstein og Stephen Sondheim på en sjarmerende måte. Vi fikk oppleve nydelig musikk servert med varme og sensualitet.

I Capuleti e i Montecchi

Bellini's mesterverk, regissert av Nicola Raab, var en norsk premiere og samtidig en sjelden fremføring av en bel canto-opera i Bergen. Kulissene var minimalistiske og kostymene holdt i sort og hvitt. Sangerne var fantastiske, særlig Guiletta, Kristine Mkhitryan som tidligere har vunnet dronning Sonjas sangkonkurranse, og Romeo, Nino Surguladze. Mange opplevde operaens kraft nesten overveldende, og under Fabio Biondis ledelse fikk musikken en ekstraordinær følelsesmessig intensitet. Igjen var BNOs anmeldelser suverene. Produksjonen sendes nå til Valencia hvor den senere skal settes opp på ny.

Fengselsopera: Trollet på Fantøya

I desember var det premiere på norgeshistoriens første fengselsopera. Sammen med de innsatte og ansatte - faktisk alle på fengselsøya Ulvsnesøy - ble Trollet på Fantøya til. Prosjektet ble banebrytende for alle involverte: sammen sang vi, tilpasset musikken, bygde scenen, reiste teltet, lagde mat og holdt julemarked. Forestillingslokalet var fullpakket, og knapt noen forlot operaen uten en følelse av å ha vært med på noe spesielt. Planer for 2017 er godt i gang!

UTVALGTE OMTALER

Madama Butterfly

– Kvelden tilhørte Sae Kyung Rim. Slike stemmer tilhører ikke det dagligdagse selv i verdens ledende operahus, og vi må bare gratulere bergenserne som har Bergen Nasjonale Opera - med en så kompetent ledelse at de makter å få slike sangere til Norge. **Klassekampen**

Terningkast 6 fra Adresseavisen
5 hjerter fra Bergens Tidende

– Stemmen til Sae Kyung Rim er stor og uttrykksfull, høydramatisk strålende i de høye partiene og full av inderlighet og smerte mot slutten... Rame Lahaj er den perfekte partner for henne i rollen som Pinkerton, en fenomenal, «italiensk» heltetenor med stor, glansfull stemme og karismatisk scenisk nærvær. **Bergens Tidende**

Erwartung

– Bergen Filharmoniske Orkester og Bergen Nasjonale Opera klarer det med en sterk, overveldende oppsetting under årets Festspill. **Bergens Tidende**

6 hjerter fra Bergens Tidende.
Terningkast 5 fra Dagbladet

– Solist Allison Cook hadde det som skulle til, i stemmen og scenisk. Iført en kjole med tvangstrøye-lignende spenner kjempet hun med et fullt orkester og skyggebilder av seg selv, scener fra skogen og glimt av en mann på lerretet bak... Et solid bidrag til iscenesettelsen av ulike kvinneskjebner under årets festspill i Bergen. **Aftenposten**

I Capuleti e i Montecchi

– De sang som om de var én kropp sømløst og sensuelt...Bergen Nasjonale Opera leverer i verdensklasse med kvalitet i alle ledd.

– At Bergen Nasjonale Opera har betydd enormt mye for nivåhevingen av operascenen i Bergen, er det ingen tvil om. Med Mary Milers teft for å finne de rette sangtalentene, balanserer hun elegant mellom oppsetninger med smal, å vel som bred, publikumsappell. At de evner til å finne frem til et team som garanterer kvalitet i alle ledd, var forestillingen denne kvelden nok et bevis på.

Bergens Tidende

Foto fra Erwartung: Thor Brødreskift

BARN OG UNGE

Bergen Nasjonale Opera engasjerer årlig flere tusen barn og unge i Bergen og Hordaland.

OPERA I SKOLEN

Bergen Nasjonale Opera har som mål å være en pedagogisk ressurs og vil spille en aktiv rolle i utvikling av talent og kompetanse på operafeltet. Fremtidens opera utøvere og elskere er høyt prioritert.

Den Kulturelle Skolesekken og Bergen Nasjonale Opera har i en årrekke hatt et godt samarbeid og sammen har to ulike tilbud til skolene - Skriv en opera og Prosjekt opera.

Vi har, med store suksess, gjennomført mange Skriv en opera prosjekter gjennom årene der barna danne et operaselskap og utvikler sin egen opera i løpet av to uker. I 2016 var vi på Kringlebotn skole og produsert operaen Svik.

I Prosjekt Opera får skolene besøk av Bergen Nasjonale Operas operapedagoger som gjennomfører inspirasjonskurs i forkant av våre forestillinger. Elevene inviteres så til Grieghallen og til generalprøve på en av Bergen Nasjonale Operas operaer.

I 2016 gjennomførte vi Prosjekt Opera – Madama Butterfly med 550 deltagende elever og Prosjekt Opera- I Capuleti e i Montecchi med 650 deltagende elever.

Til sammen arrangert Bergen Nasjonale Opera 42 forestillinger og arrangement formidlet gjennom Den Kulturelle Skolesekken med 2720 deltagende elever.

WASO / SKRIV EN VITENSKAPSOPERA / HAUKELAND SKOLE

Photo: Monika Kolstad

FENGSELSOPERA / TROLLET PÅ FANTØYA

UNGE STEMMER

Gjennom programmet Unge Stemmer støtter Bergen Nasjonale Opera talenter i startfasen av utdanning og karriere.

Mange operahus har talentprogrammer for ferdig utdannede kunstnere. Vårt program er unikt fordi vi støtter unge norske operatalenter mens de studerer. Målet er at disse artistene kommer tilbake for å leve og arbeide i Norge.

Våre unge talenter deltar i vårt program som sanger, statist, korist, librettist og ikke minst står de for en del av programmet under festivalen Mimì Goes Glaming.

Talentprogrammet Unge Stemmer ledes av mentor og sangpedagog Simon Kirkbride.

Unge Stemmer støttes av Kavlifondet.

Ingvild-Schulze-Florey
/ Mezzo-Sopran

Studerer ved Royal Northern College of Music i Manchester. Unge Stemmer siden 2013

Martina Starr-Lassen
/ Sopran

Studerer ved Royal Conservatoire of Scotland.

Susanna Yttri Solsrud
/ Sopran

Studerer ved Royal Northern College of Music i Manchester. Unge Stemmer siden 2015

Astrid Luisa Niebuhr
/ Librettist og forfatter

Studerer ved University of East Anglia i Storbritannia. Unge Stemmer siden 2012

Marita Lervik
/ Sopran

Studerer ved Leeds College of Music. Unge Stemmer siden 2015

Kristin Frivold
/ Sopran

Studerer ved Royal Northern College of Music i Manchester. Unge Stemmer siden 2015

Elizaveta Agrafenina
/ Sopran

Studerer ved Conservatory of Amsterdam. Unge Stemmer siden 2015

Sondre Landvik
/ Baryton

Studerer ved Royal Northern College of Music i Manchester. Unge Stemmer siden 2015

Einar Stefánsson
/ Bass

Studerer ved Royal Northern College of Music i Manchester. Unge Stemmer siden 2016

Anette Berning
/ Sopran

Studerer ved American Musical and Dramatic Academy i New York. Unge Stemmer siden 2016

STIFTELSEN BERGEN NASJONALE OPERA

STYRETS ÅRSBERETNING 2016

VIRKSOMHETENS ART OG OMFANG

BNO skal produsere opera på høyeste internasjonale nivå og være et knutepunkt for fremragende kunstnerisk kvalitet.

BNO skal presentere forestillinger i stort format med appell til et bredt publikum, og samtidig utfordre etablerte konvensjoner med hensyn til både målgrupper, arenaer og kunstneriske uttrykk.

BNO skal være en pedagogisk ressurs og spille en aktiv rolle i utvikling av talent og kompetanse innen operafeltet.

BNO skal være godt forankret i Bergen og Hordalands kunst- og kulturliv og samtidig legge opp til et bredt nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

AKTIVITET

Den beste målestokk for BNOs virksomhet og spennende programmering, er at man har lyktes med å få et større og mer variert publikum. De totale salgsinntektene har gått opp, og BNO har fått svært god mottagelse både hjemme og i internasjonale opera-tidsskrifter.

–Bergen Nasjonale Opera har eksistert i 10 år (siden 2010 under ledelse av skotten Mary Miller), og har på disse årene, med begrenset budsjett, produsert forestillinger som større og langt rikere operahus kan misunne dem. Opernwelt

Internasjonalt har BNO fått økende oppmerksomhet for sin nyskapende virksomhet og for at publikum har respondert så positivt på denne. Publikum stoler på at de får kvalitet og tar utfordringene som ligger i programmeringen.

Det er tilfredsstillende for BNO å se at vår virksomhet blir lagt merke til både i Europa og andre deler av verden, selv om vi er en «liten» aktør i bildet. Oppmerksomheten har ført til at vi er blitt invitert til å samarbeide og produsere med store operakompanier som Nederlandsk Nasjonalopera, Opera Australia, Teatro Real i Madrid, Opera National de Lyon, Opera de Lille. BNO har også solgt Bergen-produserte forestillinger til flere utenlandske aktører.

I henhold til vår målsetting forsøker vi å balansere våre produksjoner mellom «det klassiske» og «det nyskapende» – mellom storskala opera og kammerforestillinger. Forestillinger gjennomført av BNO i 2016 inkluderer Madama Butterfly i både Trondheim og Bergen, It's All True under Boreal festival, Senza Sangue for Göteborgs Symfoniker, Dama til Mozart på turné, I Capuletti e i Montecchi og Trollet på Fantøya.

Andre aktiviteter gjennomført i 2016 inkluderer OperaPub, Prosjekt Opera, Skriv en Opera, Opera-Salong, OperaBabler, OperaSmak, Mimi Goes Glamping med mer.

Det totale antallet forestillinger i 2016 har økt betydelig og publikumstallene viser en økning på solgte billetter på 32 % til 12 050 i 2016. Total antall publikumer som ble berørt av BNO aktivitet i 2016 var i overkant av 48 000.

FORTSATT DRIFT

Årsoppgjør og årsberetning er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger tilskuddsbrevene for 2017 og stiftelsens langsiktige økonomiske strategi og kunstneriske handlingsplan.

ARBEIDSMILJØ, PERSONALE OG LIKESTILLING

Stiftelsen hadde i 2016 totalt 12 faste ansatte fordelt på 9,7 årsverk. Kjønnfordelingen på disse var 8 kvinner i 6,1 årsverk og 4 menn i 3,6 årsverk. Styret bestod av 12 medlemmer og varamedlemmer, hvorav 5 kvinner. Ansvarsområdene til de fast ansatte fordeler seg slik:

- Kunst- og kulturfaglig personale 6,5 årsverk
- Administrativt personale 3,2 årsverk

I tillegg til de fast ansatte har institusjonen kunstnerisk personale, blant annet solister, regissører, scenografer, koreografer og kostymedesignere på engasjementskontrakter. BNO samarbeider også med mange aktører som bor i landsdelen. Blant disse er solister, korister, dansere, musikere, sceneteknikere, kostyme- og maskepersonale og andre nødvendig frilansere.

Antall årsverk knyttet til innleid personale er beregnet til 24,2 og fordeler seg slik:

- Kunst- og kulturfaglig personale 23,8 årsverk
- Administrativt personale 0,4 årsverk

Vi er takknemlige for den betydelige frivillige innsatsen som er knyttet til koret. 3 600 frivillige arbeidstimer er beregnet til 2,1 årsverk. Edvard Grieg Ungdomskor, Collegiûm Músicûm og studenter fra Griegakademiet har bidratt.

Arbeidsmiljøet i BNO er godt, og sykefraværet i 2016 var særlig lavt. Det har ikke vært tilfeller av skader eller ulykker på personell eller materiell.

MILJØRAPPORT

BNOs virksomhet medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø. Vår hovedarena og våre kontorlokaler i Grieghallen er miljøsertifisert som Miljøfyrtårn.

DRIFTEN I 2015

Grunnet sjenerøse gaver fra Meteva AS, Grieg Foundation og Kavlifondet oppnådde BNO 7,65 MNOK i sponsorinntekt i 2016. En andel av midlene er øremerket prosjekter som skal gjennomføres i 2017 og av den grunn periodiseres 4,895 MNOK fra regnskapsåret 2016 til 2017. Kulturdepartementets gaveforsterkningsordning utløste ytterligere 0,625 MNOK.

SAMARBEID

BNO videreførte samarbeidet med flere lokale, nasjonale og internasjonale partnere i 2016. Vi har utvidet og styrket eksisterende samarbeidsavtaler med Grieghallen AS, Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien, Festspillene i Bergen, Barokksolistene, Borealis Festival, Åmot Operagard og Edvard Grieg Kor.

Fidelio, som ble produsert av BNO i 2013 spilles fortsatt som repertoar i Lithuanian National Opera and Ballet Theatre, Vilnius. Don Giovanni som ble produsert av BNO i 2015 ble spilt i Belfast av Opera Northern Ireland i november 2016. I februar 2016 ble Madama Butterfly produsert i Bergen og deretter flyttet til Trondheim der 4 forestillinger ble spilt i Olavshallen. I april 2016 ble Senza Sangue iscenesatt av BNO for Göteborgs Symfoniker. I samarbeid med Festspillene i Bergen produserte BNO Erwartung - Verklärte Nacht. I samarbeid med Den National Scene presenterte BNO Eli synger Ella, en konsertforestilling med Eli Kristin Hansveen.

I 2016 ble det inngått en samarbeidsavtale med Kulturhusnettverket på Vestlandet. Samarbeidet førte til en vestlandsturné av Dama til Mozart som ble spilt i Førde, Odda, Os, Bergen, Stord, Sola og Egersund. Samarbeidet var vellykket og videreføres i 2017. Samarbeidet finansieres i oppstartsfasen gjennom gavemidler fra Meteva AS. Videreføring av tilbudet etter 2017 er avhengige av finansiering.

BNO har inngått en historisk samarbeidsavtale med Bergen fengsel, Osterøy avdeling. I desember presenterte vi Trollet på Fantøya i Ulvsnesøy fengsel. Ansatte og innsatte fra fengselet deltok i prosjektet både på og bak scenen. Vi ser fram til videre samarbeid i årene fremover.

Vi fortsetter samarbeid med DKS Bergen om Prosjekt Opera som er rettet mot ungdomsskoler. Vi har også gjennomført et Skriv en Opera prosjekt sammen med Kringlebotn skole. BNO fortsetter med Unge Stemmer programmet med støtte fra Kavlifondet. Prosjektet er rettet mot unge sangstudenter fra Vestlandet som har fått plass på konservatorier i utlandet og gjennom programmet veileder BNO talenter i startfasen av utdanning og karriere. Åtte unge sangere og én forfatter er med i programmet, og vi har ambisjoner om å utvide med flere talenter over tid. Som medlemmer i Unge Stemmer får talentene både kunstneriske og praktiske oppfølging gjennom studiene i utlandet, får roller i BNOs oppsetninger og medvirker på akademier.

BNO leder det nasjonale nettverket AdOpera hvor vi sammen med fem andre norske operaselskap utvikler operakompetanse gjennom operaproduksjoner og spesialiserte akademier.

BNO er aksjonær og aktiv samarbeidspart i både Edvard Grieg Kor AS og Kultur Vest AS.

RESULTAT OG DISPOSISJONER

Driften i 2016 har vært finansiert gjennom billettinntekter, sponsorstøtte, prosjekttilskudd og generelle driftstilskudd fra Kulturdepartement, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune. Driftsinntekter for 2016 var kr 39 589 710 og driftskostnader kr 39 271 003. Netto finansposter beløper seg til kr -48 834. Stiftelsen får i 2016 et driftsresultat på kr 269 873. Dette gir stiftelsen en egenkapital pr. 31.12.16 på kr 1 338 388.

Styret er meget tilfreds med resultatet i 2016 og takker administrasjonen og øvrige personale for innsatsen som har bragt både kritikerroste kunstneriske resultater og en markant bedring av stiftelsens økonomistyring med et solid økonomisk resultat som følge. Styret konstaterer at BNOs programmering og drift er klart i samsvar med tilskuddsgivernes føringer og forventninger.

Bergen 27.02.2017

Harald Victor Hove
Styreleder

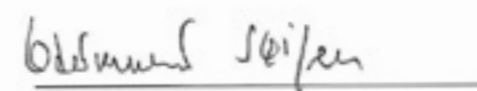
Tom Remlov
Nestleder

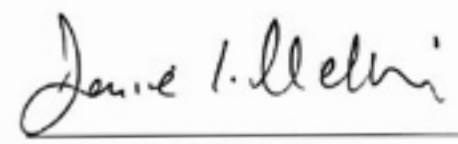
Bodil Friele

Kjell Håland

Oddmund Søylen

Denise Langridge Mellion

Odd Halstensen

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

RESULTATREGNSKAP 01.01. - 31.12.

	Note	2016	2015
Driftstilskudd		28 415 700	27 886 700
Prosjektilskudd		781 500	262 935
Egeninntekt		10 392 510	5 486 302
Sum driftsinntekt	1	39 589 710	33 635 938
Lønnskostnader, honorarer m.m.	8, 9	18 554 697	15 851 141
Avskrivning	2	50 384	49 728
Annen driftskostnad	9	20 665 922	17 244 846
Sum driftskostnad		39 271 003	33 145 715
Driftsresultat		318 707	490 223
Annen renteinntekt		26 229	16 121
Annen finansinntekt		1 978	10 200
Annen rentekostnad		-39 229	-34 579
Annen finanskostnad		-37 811	-32 788
Resultat av finansposter		-48 834	-41 046
Arsresultat	7	269 873	449 177

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

BALANSE PR. 31.12.

	Note	2016	2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	2	125 798	114 419
Sum varige driftsmidler		125 798	114 419
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	5	35 000	35 000
Andre langsiktige fordringer		346 847	1 000
Sum finansielle anleggsmidler		381 847	36 000
Sum anleggsmidler		507 645	150 419
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		1 155 078	1 006 813
Andre kortsiktige fordringer	3	2 088 782	2 032 368
Sum fordringer		3 243 860	3 039 181
Bankinnskudd, kontanter o.l.	4	5 536 093	-186 319
Sum omløpsmidler		8 779 953	2 852 862
SUM EIENDELER		9 287 597	3 003 281

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

RESULTATREGNSKAP 01.01. - 31.12.

	2016	2015
8070 Billettavgift	860,70	30 065,69
Sum driftskostnad	39 271 003,19	33 145 714,71
Driftsresultat	-318 706,72	-490 222,92
Annen renteinntekt	-26 229,00	-16 120,59
8040 Renteinntekt	-26 229,00	-16 120,59
Annen finansinntekt	-1 977,53	-10 200,47
8060 Agiogevingst	-1 977,53	-10 200,47
Annen rentekostnad	39 229,28	34 578,89
8110 Rente og gebyrkostnad	35 286,99	34 006,13
8160 Rentegebyr leverandører	3 942,29	572,76
Annen finanskostnad	37 810,90	32 787,70
8180 Agio tap	37 810,90	32 787,70
Resultat av finansposter	48 833,65	41 045,53
Årsresultat	-269 873,07	-449 177,39

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

BALANSE PR. 31.12.

	2016	2015
EIENDELER		
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler		
Driftsløsere, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	125 797,66	114 418,96
1250 Inventar/Kontorutstyr	88 885,87	114 418,96
1253 Datautstyr	36 911,79	0,00
Sum varige driftsmidler	125 797,66	114 418,96
Finansielle anleggsmidler		
Investeringer i aksjer og andeler	35 000,00	35 000,00
1820 Aksjer - Kultur Vest/Edvard Grieg Kor	35 000,00	35 000,00
Andre langsiktige fordringer	346 847,00	1 000,00
1396 Depositum	1 000,00	1 000,00
1750 Andre langsiktige fordringer	345 847,00	0,00
Sum finansielle anleggsmidler	381 847,00	36 000,00
Sum anleggsmidler	507 644,66	150 418,96

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

BALANSE PR. 31.12.

	2016	2015
Fordringer		
Kundefordringer	1 155 077,75	1 006 812,69
1510 Kundefordringer	1 155 077,75	1 006 812,69
Andre kortsiktige fordringer	2 088 782,11	2 032 368,36
1520 Andre kortsiktige fordringer	0,00	502 223,58
1570 Reisetorskudd	5 191,38	6 923,04
1575 Lønnskorskudd ansatte	11 059,02	12 770,07
1749 Forskuddsbetalte kostnader	2 072 531,71	1 510 451,67
Sum fordringer	3 243 859,86	3 039 181,05
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5 536 092,79	-186 319,27
1900 Kontanter (Valuta)	1 585,95	1 585,95
1910 Kasse	673,18	173,18
1920 BNO Drift 9013 05 20056	5 019 822,68	-534 794,33
1921 BNO AGA - 3633 31 92599	340,00	0,00
1930 BNO Høyrentekonto - 9013 65 50186	0,00	339,00
1940 Kontantkasse (Kostyme)	-241,62	847,65
1950 BNO Skatt 3624 21 85794	433 462,60	334 021,28
1970 BNO Euro 3625 94 83179	80 450,00	11 508,00
Sum omløpsmidler	8 779 952,65	2 852 861,78
SUM EIENDELER	9 287 597,31	3 003 280,74

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

BALANSE PR. 31.12.

	2016	2015
EGENKAPITAL OG GJELD		
EGENKAPITAL		
Innskutt egenkapital		
Grunnkapital	-110 000,00	-110 000,00
2010 Grunnkapital	-110 000,00	-110 000,00
Sum innskutt egenkapital	-110 000,00	-110 000,00
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	-958 514,48	-958 514,48
2050 Annen egenkapital	-958 514,48	-958 514,48
Udisponert resultat	-269 873,07	0,00
Sum opptjent egenkapital	-1 228 387,55	-958 514,48
Sum egenkapital	-1 338 387,55	-1 068 514,48
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	-1 029 392,60	-510 687,35
2410 Leverandørgjeld	-1 029 392,60	-510 687,35
Skyldige offentlige avgifter	-733 739,79	-614 805,47
2610 Skattetrekk	-410 139,80	-323 622,80
2780 Skyldig arbeidsgiveravgift	-220 926,44	-192 247,45
2781 Arb.giv.avg. pål. feriep.	-102 673,55	-98 935,22
Annen kortsiktig gjeld	-6 186 077,37	-809 273,44
1520 Andre kortsiktige fordringer	-469,59	0,00
2900 Forhandsbet inntekter	-295 784,00	-144 500,00
2920 Skyldig feriepengar	-669 301,78	-642 788,44
2930 Avsatt skyldig lønn	0,00	-11 985,00
2960 Annen pålept kostnad	-315 522,00	0,00
2998 Annen kortsiktig gjeld	-10 000,00	-10 000,00
2999 Periodisering tilskudd	-4 895 000,00	0,00
Sum kortsiktig gjeld	-7 949 209,76	-1 934 766,26
Sum gjeld	-7 949 209,76	-1 934 766,26
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-9 287 597,31	-3 003 280,74

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntekter

Tilskudd/sponsorbidrag inntektsføres for den periode tilskuddet/sponsorbidraget vedrører. Øremerket tilskudd/sponsorbidrag som ikke er inntektsført i regnskapsåret blir balanseført under annen kortsiktig gjeld. Salg av billetter inntektsføres i den periode forestillingen gjennomføres. Forskuddsbetalte billetter som vedrører forestillinger neste regnskapsår er inkludert i annen kortsiktig gjeld.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler som forringes i verdi avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld i norske kroner med unntak av andre avsetninger balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Pensjoner

Stiftelsen har en innskuddsordning for sine ansatte. Årets innbetaling utgjør kostnaden for stiftelsen til ordningen.

Note 1 Tilskudd og driftsinntekter

	2016	2015
Driftstilskudd		
Kulturdepartementet	19 891 000	19 520 000
Bergen kommune	4 262 700	4 183 700
Hordaland fylkeskommune	4 262 000	4 183 000
SUM	28 415 700	27 886 700

Prosjekttilskudd		
DKS Bergen	144 500	150 000
DKS Hordaland	-	121 278
Andre tilskudd	637 000	-8 343
SUM	781 500	262 935

Egeninntekt

Konsert/forestilling/salg til samarbeidspartnere	7 495 229	2 679 986
Sponsorstøtte Grieg Foundation	500 000	500 000
Sponsorstøtte Kavilifondet	150 000	150 000
Sponsorstøtte Meteva AS	2 105 000	2 000 000
Andre inntekter	142 281	156 316
SUM	10 392 510	5 486 302

Stiftelsen har i tillegg mottatt et tilskudd på kr 4 895 000 fra Meteva AS øremerket prosjekter som skal gjennomføres i 2017, og av den grunn periodiseres kr 4 895 000 til regnskapsåret 2017.

Tilskuddet er klassifisert som forskuddsbetalt inntekt i 2016.

Note 2 Varige driftsmidler

	Utstyr	Totalt
Balanseført verdi 01.01.	114 419	114 419
Årets tilgang	61 763	61 763
Årets avskrivninger	50 384	50 384
Balanseført verdi 31.12.	125 798	125 798

Avskrivningsplan	Lineær
Levetid	3 - 10

Note 3 Fordringer og gjeld

Fordringer med forfall senere enn 1 år

	2016	2015
Depositum	1 000	1 000
Forskuddsbetalte kostnader	345 847	-
Sum	346 847	1 000

Selskapet har ikke langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år.

Posten andre fordringer består av:

	2016	2015
Forskuddsbetalte kostnader oppsetninger	2 072 532	1 510 452
Andre kortsiktige fordringer	16 250	521 917
Sum	2 088 782	2 032 368

Posten annen kortsiktig gjeld består av:

	2016	2015
Forskuddsbetalt inntekt	5 190 784	144 500
Skyldig lønn	-	11 985
Feriepenger	669 302	642 788
Avsatt pensjonskostnader 2016	315 522	-
Annen kortsiktig gjeld	10 470	10 000
Sum	6 186 077	809 273

Note 4 Bundne midler og ubenyttet driftskreditt

I posten bankinnskudd inngår bundne skattetreksmidler med kr 433 462

Stiftelsen har driftskreditt på 800 000. Ubenyttet andel er kr 800 000.

Note 5 Investering i aksjer og andeler

	Bokført kostpris	Eierandel	Egenkapital
Kultur Vest AS	25 000	8,30 %	
Edvard Grieg Kor AS	10 000	33,33 %	432 924

Note 6 Grunnkapital

Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera er en stiftelse som ble etablert 23. november 2005. Grunnkapitalen er kr 110 000.

Note 7 Egenkapital

	Grunn- kapital	Annen Egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.	110 000	958 514	1 068 514
Årets resultat		269 873	269 873
Egenkapital 31.12.	110 000	1 228 388	1 338 388

Note 8 Pensjoner

Stiftelsen har ordning med offentlig tjenestepensjon. Ordningen har per 31.12.16 13 aktive medlemmer.

Note 9 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.v.

Lønnskostnader	2016	2015
Lønnskostnader	7 822 684	7 407 071
Arbeidsgiveravgift	1 188 545	1 178 603
Pensjonskostnader	680 253	735 292
Honorarer mv til eksterne	8 839 916	6 489 695
Andre lønnsrelaterte ytelser	43 298	40 480
Sum	18 554 697	15 851 141

Gjennomsnittlig antall årsverk fast ansatte	9,7	10,2
---	-----	------

Ytelser til ledende personer

	Daglig leder	Styret
Lønn	1 155 556	195 000
Pensjonsutgifter	22 149	0
Annen godtgjørelse	38 232	0

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styreformann eller andre nærstående parter. Det er ingen enkelt lån/sikkerhetsstillelser som utgjør mer enn 5 % av selskapets egenkapital.

Revisor	2016	2015
Kostnadsført godtgjørelse til revisor fordeler seg slik :		
- revisjon inkl. teknisk utarbeidelse av regnskap	111 750	100 000
- Annen bistand	7 000	11 725
Sum godtgjørelse til revisor inkl. mva	118 750	111 725

Posten annen driftskostnad består av:	2016	2015
Produksjonskostnader	14 592 071	12 234 969
Reise, opphold, diett	2 388 065	2 046 600
Leiekostnader	929 658	790 254
Salg/Marked/Info	1 062 600	1 037 016
Andre driftskostnader	1 673 527	1 136 007
Sum	20 665 922	17 244 846

Til styret i Stiftelsen Bergen Nasjonale Opera

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Bergen Nasjonale Operas årsregnskap som viser et overskudd på kr 269 873. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

PricewaterhouseCoopers AS, Sandviksbodene 2A, Postboks 3984 - Sandviken, NO-5835 Bergen

T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har

(2)

avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontroll handlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontroll handlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Bergen, 27. februar 2017
PricewaterhouseCoopers AS

Jan Roger Hånes
Statsautorisert revisor

(3)

A woman with dark hair, wearing a black short-sleeved dress, is lying on her back on a large, dark, heavily textured fabric that is spread out on a light-colored floor. She is looking towards the camera with a slight smile. Her arms are slightly raised, and her legs are bent at the knees. The fabric she is lying on has deep, vertical folds and a rough, almost stone-like texture. The background is a plain, light-colored wall.

BERGEN NASJONALE OPERA

www.bno.no

www.facebook.com/bergennasjonaleopera

www.twitter.com/bergenopera

www.instagram.com/bergenopera

www.youtube.com/bergennasjonaleopera